

‘Toekomstbestendig ondernemerschap stimuleren

Omgevingsprogramma
Economie 2024-2027

Augustus 2023

GEMEENTE

VEERE

Voorwoord

Als wethouder presenteer ik u graag dit Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027. In dit programma staat niet alleen economische groei centraal, maar ook de betekenis die economie heeft voor ons dagelijks leven. Economie draait immers niet alleen om geld, maar het draait om de verbinding tussen welvaart, welzijn en welbevinden. Het is van belang dat deze weer in balans komen.

Veere staat voor de uitdaging om een heldere koers te bepalen in een snel veranderende economie. Met dit programma brengen we economische en maatschappelijke vraagstukken in kaart en maken we keuzes waarop we ons de komende jaren willen richten. In het uitvoeringsprogramma zullen we intensief samenwerken met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Als gemeente willen we een faciliterende en aanjagende rol vervullen, in plaats van alleen te regisseren. Door samen te werken en krachten te bundelen, streven we naar duurzame en innovatieve oplossingen. In het programma economie hebben we speciale aandacht voor vijf cruciale sectoren voor de toekomst van Veere.

Ik ben ervan overtuigd dat dit economische omgevingsprogramma ons in staat stelt om complexe vraagstukken aan te pakken, verouderd beleid te actualiseren en voort te sorteren op de toekomst. Het is een programma waarin we met elkaar de uitdagingen aangaan, kansen benutten en onze gemeente versterken. Samen met u, onze inwoners, ondernemers en professionele belanghebbenden, willen we werken aan een welvarend en toekomstbestendig Veere.

René de Visser
Wethouder

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding.....	5
2. De economische analyse	7
2.1 SWOT-analyse.....	7
2.2 Korte toelichting SWOT	7
2.3 Strategische keuzes	10
3. Recreatie en Toerisme.....	11
3.1 Uitgangssituatie.....	11
3.2 Visie	12
3.3 Projecten	12
4. Landbouw.....	13
4.1 Uitgangssituatie.....	13
4.2 Visie	13
4.3 Projecten	13
5. Horeca en Detailhandel.....	14
5.1 Uitgangssituatie.....	14
5.2 Visie	14
5.3 Projecten	14
6. Bouw, Techniek & Zakelijke dienstverlening.....	15
6.1 Uitgangssituatie.....	15
6.2 Visie	15
6.3 Projecten	15
7. Groeisectoren.....	16
7.1 Uitgangssituatie.....	16
7.2 Visie	16
7.3 Projecten	16
8. Sector overstijgende economie van Veere	18
8.1 Dienstverlening aan ondernemers	18
8.2 Arbeidsmarkt	20
8.3 Duurzaamheid	21
8.4 Mobiliteit, infrastructuur en bereikbaarheid	23
8.5 Kennis, innovatie en onderwijs	24

8.6 Regionale samenwerking	25
8.7 Landschap en natuur	26
8.8 Voorzieningen.....	26
9. Uitvoeringsprogramma	27
9.1 Agenda.....	27
9.2 Coördinatie	29

Per sector een ondernemer aan het woord met zijn of haar droom (toekomstbestendig innovatief ondernemen)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Welkom bij het Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027, een plan dat gericht is op het stimuleren van toekomstbestendig ondernemerschap in onze unieke gemeente. Dit omgevingsprogramma bouwt voort op de 'Omgevingsvisie Veere 2047', het 'Omgevingsprogramma Duurzaamheid', het 'Programma Toerisme '2021-2026', de 'Landbouwvisie Veere; de agrariër centraal' en het 'Bedrijventerreinenprogramma Walcheren'.

Veere is een bijzondere plek aan de kust die zich moeilijk laat vergelijken met andere Nederlandse gemeenten. Onze authentieke en kleinschalige karakteristieken maken ons uniek en creëren uitdagingen bij het vergaren van vergelijkbare gegevens. Echter, deze uitdagingen weerhouden ons er niet van om vooruit te kijken en ons te richten op het behouden en versterken van de Veerse kwaliteiten.

Elke kern binnen de gemeente Veere heeft zijn eigen unieke kenmerken en identiteit. Veere staat voor authenticiteit, diversiteit en gemeenschapszin. We zijn een gemeente die gedijt op het MKB en de ZZP'ers die hier actief zijn. Ons omgevingsprogramma heeft als doel om deze onderscheidende eigenschappen te behouden en te versterken, terwijl we tegelijkertijd de verbondenheid tussen onze inwoners bevorderen, zowel fysiek als sociaal.

We willen Veere blijven zien als een ondernemende gemeente, waarbij we leven van de zee en het land. De rijke historie van onze gemeente, het prachtige landschap en de natuur vormen een aantrekkelijke omgeving voor zowel bewoners als bezoekers. Het behouden en versterken van deze aantrekkelijkheid is een belangrijk speerpunt in het programma economie.

Als gemeente Veere willen we ook veerkrachtig zijn. We zijn trots op onze gemeente en hebben een oplossingsgerichte en innovatieve *mindset*. In het programma economie willen we deze eigenschappen versterken en benutten om uitdagingen aan te gaan en nieuwe kansen te creëren.

Samen met onze inwoners, ondernemers en belanghebbenden willen we bouwen aan een duurzame en welvarende toekomst voor Veere. We geloven in de kracht van samenwerking en staan open voor nieuwe ideeën en innovaties. Het collegeprogramma 'Veere breed verbinden 2022-2026' biedt een duidelijke richting en geeft ons de tools om gezamenlijk aan deze doelen te werken en voor te sorteren op onze toekomst na 2050 en ambities die we dan hebben. Regie nemen, behouden wat goed is en veranderen wat nodig is, hier draait het om!

Laten we vol enthousiasme en vastberadenheid aan de slag gaan om de Veerse kwaliteiten te behouden en versterken, en zo een bloeiende toekomst voor onze gemeente te realiseren!

De Veerse economie moet dan ook worden doorontwikkeld en er moet ruimte komen voor vernieuwing en verbreding. Hiermee wordt zowel de Veerse als ook de regionale economie versterkt. Bij alles wat we doen geldt dat er waarde moet worden toegevoegd aan landschap, natuur en leefbaarheid. Dit sluit aan bij onze ambitie van een aantrekkelijke en gezonde woon- en leefomgeving met een vitale samenleving en economie¹.

---

¹ Bron: Omgevingsvisie Veere 2047

In dit programma worden diverse speerpunten benoemd, zoals het realiseren van structurele werkgelegenheid, het optimaliseren van het vestigingsklimaat voor ondernemers en het faciliteren van ondernemers. Economisch aantrekkelijk zijn, vitaal en gezond blijven en het bereiken van een voorzieningenniveau dat aansluit bij de maatschappelijke behoeften – afgezet binnen de contouren van een prettig leefklimaat – zijn hier de centrale uitgangspunten. In de Hoofdlijn Omgevingsvisie Veere 2047 staat dit als volgt geformuleerd:

‘We brengen kansen en ontwikkelingen bij elkaar en behouden de kwaliteiten van de fysieke leefomgeving.’

Met het programma economie schept de gemeente een integraal kader voor verschillende economische opgaven op sectorniveau. Een visie per sector, gevolgd door concrete projecten inclusief rolopvatting voor de uitvoering vormt hierbij dan ook de basis voor de komende vier jaar. Omdat in vier jaar tijd veel kan gebeuren en veranderen, is de uitvoering een adaptief plan dat jaarlijks moet worden beoordeeld en structureel moet worden aangepast en aangevuld.

Ambitie Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027:

‘Het behouden en versterken van een aantrekkelijke, vitale en gezonde Veerse economie. Hiermee zetten we in op het creëren van een sterk en toekomstbestendig Veere.’

1.2 Leeswijzer

Deze inleiding vormt de basis van dit Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027. Na een beschrijving van de economische scan (= hoofdstuk 2), wordt vervolgens ingegaan op de sectoren Recreatie en Toerisme (= hoofdstuk 3), Landbouw (= hoofdstuk 4), Horeca en Detailhandel (= hoofdstuk 5), Bouw, Techniek & Dienstverlening (= hoofdstuk 6) en de Groeisectoren (= hoofdstuk 7).

De sectoroverstijgende economie van Veere wordt in hoofdstuk 8 beschreven met de onderdelen: Gemeentelijke dienstverlening (8.1), Arbeidsmarkt (8.2), Duurzaamheid (8.3), Mobiliteit, Infrastructuur en bereikbaarheid (8.4), Kennis, innovatie en onderwijs (8.5), Regionale en sectorale samenwerking (8.6), Landschap en natuur (8.7) en Voorzieningen (8.8).

In de hoofdstukken 3 t/m 8 staan per sector zowel de visie als de projecten beschreven. Er wordt ingegaan op de in kaart gebrachte ontwikkelingen en trends, waar de kansen liggen en hoe onze gemeente deze kan benutten.

Het laatste hoofdstuk betreft de uitvoeringsagenda, waarin de projecten uit de hoofdstukken 3 t/m 8 in een overzichtelijke agenda staan samengevat. Daarnaast staan in dit slothoofdstuk de agenda, coördinatie en financiën beschreven.

2. De economische analyse

De economische analyse voor de gemeente wordt aan de hand van onderstaande SWOT uitgewerkt².

2.1 SWOT-analyse

Sterkten	Zwakten
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aantrekkelijke woongemeente met uitstekende omgevingskwaliteiten 2. Koploper in de energietransitie 3. Ondernemende gemeente (ook veel ZZP'ers) 4. Inwoners zijn bovengemiddeld gezond en vitaal 5. Ondernemers hebben lokale ondernemersbinding 6. Aantrekkelijke toeristische bestemming (authentiek, kleinschalig, landschap en recreatie) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Weinig jongvolwassenen in de gemeente en hoge grijze druk 2. Niet of nauwelijks georganiseerde bedrijventerreinen en slechts 2 geconcentreerde bedrijventerreinen (in Koudekerke en in Serooskerke) en daarnaast veel (zeer)kleinschalige bedrijventerreinen / solitaire vestigingen 3. Relatief slechte bereikbaarheid (vrij afgelegen en veel reisafstanden) 4. Ondernemingsklimaat en vestigingsklimaat 5. Personeelstekorten 6. Capaciteit afdeling planologie/vergunningen
Kansen	Bedreigingen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitale – en energie infrastructuur 2. Benutten van kansen en middelen door technologische ontwikkelingen 3. Groei en ontwikkelingen in zorgsector (veranderende zorgvraag) en creatieve innovatiesector 4. Groen = poen: het benutten van de kansen met betrekking tot energie, water en afval 5. Contact tussen gemeente en ondernemers kan worden versterkt door inzet van Ondernemersteam 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vervallen bedrijventerreinen en geen ruimte voor ontwikkeling 2. Grote mate van afhankelijkheid van toerisme i.c.m. over toerisme 3. Economische gevolgen crisissen (inflatie-, energie- en grondstoffen-) 4. Milieubeperkingen (stikstof, water, CO2) 5. Afname familiebedrijven als gevolg van opkoping/schaalvergroting 6. Energienet/netcongestie

2.2 Korte toelichting SWOT

Sterkten

Veere is een economische sterke gemeente met veel bedrijvigheid en toerisme. Dit is te danken aan goed ondernemerschap en uitstekende omgevingskwaliteiten. De combinatie van de authentieke, kleinschalige kernen, de mooie plattelandsomgeving en de lange stranden zorgen er samen voor dat er jaarlijks veel bezoekers afreizen naar onze gemeente.

Het ondernemend karakter van de gemeente en haar bewoners is terug te zien in het aantal bedrijfsvestigingen (2.966 in 2022), wat gemiddeld een stuk hoger ligt ten opzichte van vergelijkingsgebieden als Zeeland en Nederland. Daarnaast is er ook weinig werkloosheid en ligt het gemiddeld inkomen per huishouden hoog.

² Zie: Bijlagen Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027 (Bijlage D)

Op het gebied van hernieuwbare energie scoort de gemeente volgens de beschikbare cijfers erg goed. Dit is grotendeels te danken aan het grote windmolenpark op Neeltje Jans. Maar ook het percentage van zon op woondaken is hoog (28% in 2020).

De gemeente heeft daarnaast veel ZZP'ers in de gemeente (27,3% t.o.v. aantal banen in 2022), wat duidt op een ondernemende en flexibele lokale economie. De inwoners worden als bovengemiddeld gezond en vitaal beschouwd, wat een positieve impact heeft op de levenskwaliteit en productiviteit. Ook hebben de ondernemers een sterke lokale binding, wat zorgt voor een hechte gemeenschap en veel samenwerking.

Zwakten

De gemeente kampt met verschillende uitdagingen die van invloed zijn op de economische situatie en de ontwikkeling ervan. Een van de belangrijkste problemen is het gebrek aan jongvolwassenen in de gemeente en de hoge grijze druk (48,2% 65+ers ten opzichte van 15 - 64 jarigen). Dit betekent dat er een tekort is aan jonge arbeidskrachten en dat de verhouding tussen de werkende bevolking en de gepensioneerde bevolking uit balans is. Dit heeft gevolgen voor de beschikbaarheid van arbeidskrachten en de economische groei op de lange termijn.

Een ander aspect dat de economie van de gemeente beïnvloedt, is het gebrek aan georganiseerde bedrijventerreinen. Momenteel zijn er twee geconcentreerde bedrijventerreinen in Koudekerke en Serooskerke. Dit beperkt de mogelijkheden voor bedrijven om zich te vestigen en samen te werken in een gedeelde infrastructuur. In plaats daarvan zijn er veel (zeer)kleinschalige bedrijventerreinen en solitaire vestigingen, wat de samenwerking en synergie tussen bedrijven belemmert.

De ondernemers in de gemeente Veere hebben in diverse sessies met de gemeente aangegeven dat zowel het ondernemingsklimaat als het vestigingsklimaat relatief zwak is. Een algemeen gegeven is dat een aantrekkelijk ondernemingsklimaat onder andere gunstige belastingtarieven, subsidies en andere ondersteunende maatregelen voor bedrijven omvat. Een positief vestigingsklimaat kent factoren zoals goede infrastructuur, beschikbare ruimte voor bedrijven en een goed opgeleide beroepsbevolking. Het is van belang dat de gemeente actief werkt aan het verbeteren van het ondernemingsklimaat en het vestigingsklimaat om nieuwe bedrijven aan te trekken en bestaande bedrijven te behouden.

Kijkend naar de grootte van onze gemeente hebben we relatief veel ondernemers met aanvragen. Dit zorgt ervoor dat we als organisatie onvoldoende capaciteit hebben op het gebied van planologie. We ondervangen het op dit moment door via het intake team binnen 4 weken duidelijkheid te verschaffen of een aanvraag wel of niet kansrijk is.

Kansen

Er zijn verschillende belangrijke kansen die de economie in Veere positief kunnen beïnvloeden. Allereerst is het essentieel om te investeren in een sterke digitale en energie infrastructuur. Dit legt de basis voor een moderne economie en maakt het mogelijk om te profiteren van technologische ontwikkelingen.

De groei en ontwikkelingen in de zorgsector en creatieve innovatiesector bieden ook veel mogelijkheden. Door te investeren in deze sectoren kunnen we banen creëren en de lokale economie stimuleren.

Een ander belangrijk aspect is de overgang naar een circulaire economie. Door het verminderen van afval en het hergebruiken van grondstoffen kunnen we duurzamer en efficiënter opereren, met voordelen voor zowel het milieu (= groen) als de economie (= poen).

Met het aanstellen van een actief Ondernemersteam hoopt de gemeente op een flinke versterking van de gemeentelijke dienstverlening voor de bedrijven. Door de ondernemers meer bij het beleid te betrekken ontstaan er kansen in het verbeteren van het ondernemings- en vestigingsklimaat in de gemeente.

Bedreigingen

De gemeente kampt met verschillende uitdagingen die een impact hebben op de economische situatie. Ten eerste zijn er vervallen bedrijventerreinen en is er geen ruimte beschikbaar voor nieuwe ontwikkelingen. De ondernemers geven aan behoefte te hebben aan actief bedrijventerreinenbeleid van de gemeente. Momenteel is er sprake van belemmering op de groei en modernisering van bedrijven en worden economische mogelijkheden in de gemeente tot op zekere hoogte beperkt.

Daarnaast is er een grote economische afhankelijkheid van het toerisme in de gemeente, wat samengaat met hoge druk op de leefbaarheid in de kernen Veere, Grijskerke, Aagtekerke en Gapinge. Hoewel toerisme economische voordelen biedt, kan een te grote stroom toeristen leiden tot overbelasting van de infrastructuur, hoge prijzen en verstoring in de balans tussen leefbaarheid en toerisme. Dit heeft vervolgens een negatieve invloed op de lokale economie en levenskwaliteit.

De gevolgen van crisissen, zoals inflatie, hogere energieprijzen, overbelast energienet/netcongestie en schaarste aan grondstoffen, hebben grote impact op de economie. Deze factoren leiden tot hogere kosten voor bedrijven en consumenten, waardoor de economische activiteit wordt beïnvloed en er mogelijk een vertraging of achteruitgang optreedt. Van evident belang is dat er, naast de sector recreatie en toerisme, actief ingezet moet worden op het verbreden van de economie. Tevens is het zo dat er gekeken moet worden naar het onderscheidend vermogen van de sector recreatie en toerisme, door samen met de ondernemers te zoeken naar koppelkansen met andere sectoren.

De gemeente Veere staat voor een uitdaging waarin huidige en verwachte milieubeperkingen, zoals stikstof, bodem, water en CO₂-uitstoot, een aanzienlijke invloed zullen hebben op de economie. Deze beperkingen zullen de manier waarop bedrijven opereren en groeien sterk beïnvloeden, waardoor het noodzakelijk is om duurzame en innovatieve oplossingen te vinden die in lijn zijn met de milieudoelstellingen. Het is van cruciaal belang dat we ons aanpassen aan deze nieuwe realiteit en gezamenlijk werken aan een economie die zowel welvarend als milieuvriendelijk is.

Een toenemend zorgpunt is de afname van familiebedrijven als gevolg van overnames en schaalvergroting. Kleinschalige familiebedrijven worden geconfronteerd met meerdere uitdagingen, zoals het vinden van geschikte opvolgers en de concurrentie met grotere spelers die vaak veerkrachtiger zijn tijdens crisissituaties. Deze factoren zorgen ervoor dat veel familiebedrijven geneigd zijn hun bedrijf voor een aanzienlijke prijs te verkopen. Het verlies van familiebedrijven heeft gevolgen voor de lokale economie. De opkoop van kleinschalige familiebedrijven en de daaropvolgende schaalvergroting hebben gevolgen voor de lokale gemeenschap. Er ontstaat minder betrokkenheid van deze bedrijven bij de lokale gemeenschap. Bovendien veroorzaakt de opschaling van bedrijven een verandering in het economische landschap van de gemeente, waarbij grotere spelers de overhand krijgen en de diversiteit en het karakter van Veere verandert.

2.3 Strategische keuzes

Op basis van de uitkomsten van de SWOT-analyse en de wensen en belangen van de ondernemers en vertegenwoordigers, die in verschillende sessies zijn opgehaald, zijn de volgende negen strategische keuzes benoemd om de economie van Veere de komende jaren mee te kunnen versterken:

1. Inzetten op een economisch klimaat waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit alles op een Veerse maat en met oog voor gezonde en vitale inwoners.
2. Aanjagen en faciliteren van verduurzamingsmaatregelen, met de focus op energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie.
3. Extra aandacht voor kwaliteit (niet meer van hetzelfde) & veiligheid (verkeersveiligheid, digitale veiligheid en sociale veiligheid)
4. Flexibel inspelen op het benutten van kansen op de arbeidsmarkt, juist dankzij relatief veel zzp'ers en een krappe arbeidsmarkt
5. Inzetten op een goede digitale ontsluiting en het benutten van kansen en middelen door technologische ontwikkelingen
6. Versterken van het contact tussen gemeente en ondernemers door ondernemers beter en breder te faciliteren
7. Samen met inwoners en ondernemers het beleid actualiseren op verschillende ontwikkelingen
8. Aan de slag met nieuwe ambities van bedrijventerreinen, zoals het verbeteren van de organisatiegraad, het ondernemersklimaat en het vestigingsklimaat.
9. Aan de slag met groeimogelijkheden in de zorgsector, de creatieve sector en kwaliteitsvoedsel

3. Recreatie en Toerisme

Met het al eerder vastgestelde programma Toerisme 2021-2026 pakt Veere de Regie. Het doel is om de vrijetijdsector divers, toegankelijk, onderscheidend en op hoog niveau te houden.

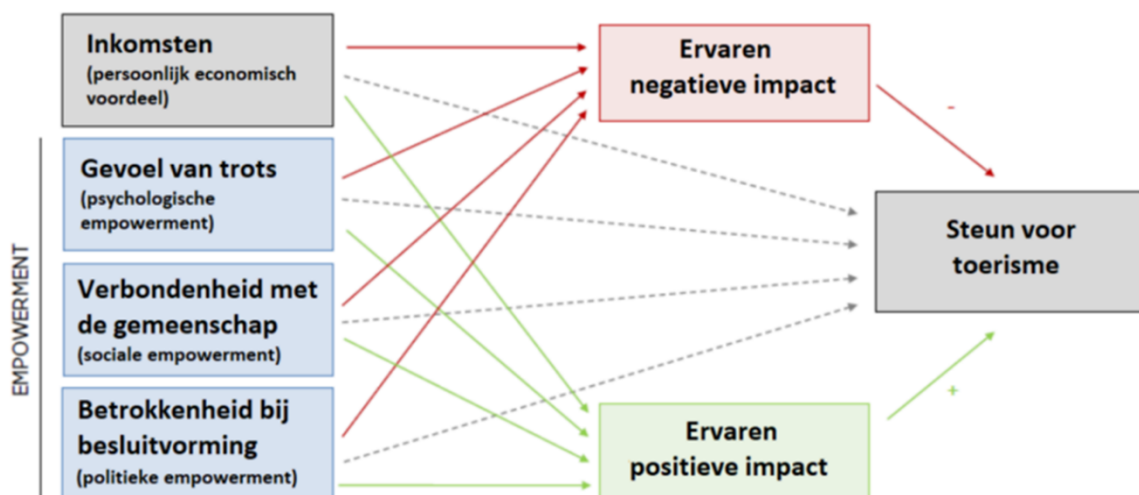
3.1 Uitgangssituatie

Veere is een populaire toeristische gemeente aan de Zeeuwse Kust. Het Veerse landschap met haar stranden, authentieke kernen en de groene rust en ruimte wordt hoog gewaardeerd. Dat maakt Veere een uniek stukje Zeeland.

Balans leefbaarheid & toerisme

Ondanks het economisch belang is de publieke opinie over het toerisme niet altijd positief. Sommige zijn van mening dat met name de Zeeuwse kust, zeker in de zomermaanden, te druk is en dat er teveel overlast is voor bewoners. De steun voor toerisme is in vergelijking met 2019 gedaald, maar wel vergelijkbaar met andere kustgemeenten in Zeeland.

- Ruim twee derde van onze inwoners is van mening dat de gemeente Veere een toeristische bestemming moet blijven.
- Steun in de kernen aan de kust (Zoutelande, Domburg) over het algemeen hoger dan kernen in het binnenland (Aagtekerke, Gapinge, Grijskerke, Veere).
- Driekwart is mede door toerisme trotse inwoner van Zeeland.
- Toename van verkeersproblemen, zwerfafval en drukte meest ervaren negatieve impact.
- Helft is van mening geen stem te hebben in het toeristisch, recreatief beleid.

Overnachtingen & bestedingen

Decennia lang neemt het aantal toeristische overnachtingen en bestedingen in Veere toe. Er waren in 2021 bijna 5,3 miljoen overnachtingen waarbij de verblijfstoerist €240 miljoen uit heeft gegeven. Helaas is het momenteel niet mogelijk om de directe impact van het dagtoerisme op bestedingen te meten (landelijk probleem). Wat wel bekend is, is dat Zeeland ongeveer 56 miljoen dagtoeristen per jaar verwelkomt die gezamenlijk €1,8 miljard uitgeven.

Werkgelegenheid

De verblijfssector binnen recreatie en toerisme is met 2.900 banen de economische motor voor de gemeente. Er zijn daarnaast nog veel meer banen binnen de horeca, detailhandel en overige spin-off sectoren zoals bouw, groenvoorziening en toeleveranciers.

Toerisme zorgt voor welvaart, werkgelegenheid en voorzieningen. Het is in ieders belang dat deze sector goede toekomstperspectieven behoudt in balans met de leefomgeving!

3.2 Visie

De gemeente Veere heeft met haar programma toerisme 2021-2026 een instrument in hand om deze en de komende jaren de balans te bewaken tussen leefbaarheid en toerisme. Het is onze ambitie voor de vrijetijdssector om een toeristische kustgemeente te zijn waar:

- wonen werken en recreëren in balans zijn,
- het landschap en de natuur ons kapitaal is,
- en waar inwoners en ondernemers trots op zijn en toeristen zich welkom voelen.

3.3 Projecten

De projecten voor recreatie en toerisme zijn opgenomen in het programma toerisme 2021-2026.

4. Landbouw

De koers voor de sector Landbouw is reeds uitgewerkt in de landbouwvisie Veere. Voor deze sector is de uitgangssituatie in economisch opzicht als volgt:

4.1 Uitgangssituatie

Wereldwijd stijgen de prijzen voor landbouwproducten op de wereldmarkt. Vermoedelijk door de toenemende behoefte aan landbouwproducten (al dan niet door de oorlog in Oekraïne) en de schaarste die daardoor optreedt.

In deze sector lopen landelijke discussies als het gaat om de eerder genoemde stikstofproblematiek in relatie tot landbouw, klimaat en biodiversiteit. Heel veel zaken worden dus op nationaal niveau opgepakt. Onze gemeentebestuurders blijven lokaal aangehaakt en zoeken hun partijgenoten in Den Haag op. Zij oefenen zo veel als mogelijk invloed uit, voor zover dat in hun bereik ligt natuurlijk.

De gemeente Veere is naast een kustgemeente ook een echte plattelandsgemeente. Het behoud van diversiteit in de agrarische sector in de gemeente is van groot belang. Ruimtelijke kwaliteit biedt meerwaarde aan de economische vitaliteit en de ontwikkeling van onze toeristische sector. De agrarische sector zorgde in 2020 voor 1.182 banen in de gemeente (LISA, 2020). In Veere is er veelal sprake van kleinschalige agrarische activiteiten en dan vaak in combinatie met een minicamping. Zo telt Veere anno 2022 zo'n 160 minicampings.

4.2 Visie

De landbouwvisie van de gemeente Veere³ benadrukt het belang van de agrariër als integraal onderdeel van het Veerse landschap, dat door inwoners en bezoekers zeer gewaardeerd wordt vanwege de zuivere zilte lucht, rust en ruimte. Om de landbouwsector te behouden en te laten groeien, staat het ondernemerschap van agrariërs centraal in de visie, waarbij de gemeente streeft naar het bieden van ruimte voor ondernemerschap met randvoorwaarden die gericht zijn op toekomstbestendigheid van de sector.

4.3 Projecten

De projecten voor de sector landbouw staan vermeld in het uitvoeringsprogramma van de landbouwvisie van de gemeente Veere.

---

³ Bron: Landbouwvisie Veere, de agrariër centraal!

5. Horeca en Detailhandel

5.1 Uitgangssituatie

Een belangrijke drager binnen de gemeente zijn de bedrijven in de horeca en de detailhandel. In de tabel met de werkgelegenheid naar sector⁴ is te zien dat de horeca en de detailhandel de meeste banen leveren voor de gemeente. In 2021 waren er in de gemeente 2.781 arbeidersplaatsen binnen de horeca en de 1.246 plaatsen in de detailhandel, wat gezamenlijk meer is dan 43% van het totaal aantal arbeidsplaatsen in Veere.

Naast de kustkernen zijn Koudekerke en Meliskerke kernen met een levendige bedrijvigheid. Zowel bij de kustkernen als de twee zojuist genoemde kernen is een breed scala aan horecagelegenheden en winkels te vinden, mede dankzij de aanwezigheid van toeristen en recreanten. Door deze toeristen en recreanten is er echter ook sprake van aanzienlijke seizoen afhankelijkheid. Veel horeca- en detailhandelszaken ervaren een fluctuatie in hun activiteiten, waarbij sommige zaken in de winter hun deuren tijdelijk sluiten.

5.2 Visie

De gemeente Veere wil het kwaliteitsniveau van de detailhandel en horeca verbeteren door in te zetten op een evenwichtige verdeling van activiteiten tussen de kernen, lokale productie te stimuleren en consumptie en innovatie aan te jagen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit.

5.3 Projecten

A1. Aansluiting zoeken bij de integrale aanpak vanuit de Omgevingsvisie) Strategische keuzes: 1-9

In dit project zoeken we voor de horeca en detailhandel aansluiting bij de integrale aanpak vanuit de Omgevingsvisie en de daarin opgenomen ambitieniveaus en prioriteiten per kern. Deze ambitieniveaus geven richting bij de te maken keuzes bij planvorming en beleidsontwikkeling.

- Vanuit het Ondernemersteam aanjagen van pilots, koppelkansen en synergie binnen de horeca en detailhandel in de kernen.
- Uitvoeren van een distributie planologisch onderzoek (dpo) voor supermarkten

---

⁴ Zie: Bijlagen Omgevingsprogramma Economie Veere 2024-2027 (Bijlage C)

6. Bouw, Techniek & Zakelijke dienstverlening

6.1 Uitgangssituatie

De sector bouw, techniek en zakelijke dienstverlening heeft een belangrijke rol in de economie van de gemeente Veere door het grote aandeel in de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de gemeente.

Er zijn twee geconcentreerde bedrijventerreinen en verder veel versplinterde bedrijfspercelen van groter dan één hectare. In totaal werken er zo'n 400 personen (5% van de beroepsbevolking) op de bedrijventerreinen en de grote bedrijfspercelen. Het grootste bedrijventerrein – de Zompe – bevindt zich in Serooskerke. Een tekort aan bedrijfsruimte beperkt de mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling en clustering. Dit leidt tot beperkte synergie en samenwerking tussen bedrijven.

Er zijn verschillende uitdagingen voor de sector bouw, techniek en zakelijke dienstverlening in de gemeente Veere, variërend van demografische factoren en beperkte bedrijfsfaciliteiten tot bereikbaarheidsproblemen en personeelstekorten. Het is belangrijk om deze uitdagingen aan te pakken en te werken aan het creëren van een gunstig klimaat voor bedrijfsontwikkeling en groei in de sector.

6.2 Visie

We zitten in op een bloeiende bouw-, techniek- en zakelijke dienstverleningssector, waar concurrentiekracht, innovatie en duurzaamheid centraal staan. De bedrijventerreinen bieden een inspirerende omgeving waar bedrijven nauw samenwerken, kennis delen en elkaar versterken. De bedrijventerreinen zijn een aantrekkelijke locatie voor talentontwikkeling, innovatie en samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en onderwijsinstellingen.

6.3 Projecten

B1. Bedrijventerreinenprogramma Veere actualiseren

Strategische keuzes: 1-8

Er is een grote behoefte aan een update van het bedrijventerreinenprogramma Veere met een heldere doorkijk naar de toekomstbestendigheid. De focus ligt niet alleen op de bedrijventerreinen, maar ook op de versplinterde grote bedrijfskavels in de gemeente.

Het project bevat de volgende acties:

- Het inventariseren van de bedrijfsfuncties op bestaande en nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen: welke functies zijn wenselijk en welke niet?
- De economische en maatschappelijke waarde van en op de bedrijventerreinen bepalen;
- Gemeente breed voor alle werklocaties een ruimtelijke behoefteanalyse uitvoeren;
- De intensiveringsmogelijkheden op de bestaande bedrijventerreinen achterhalen;
- Verduurzamingsmogelijkheden toetsen en integreren in het programma (klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire afvalstromen);
- Bevorderen van het vestigings- en ondernemingsklimaat;
- Het georganiseerd vermogen op de terreinen vergroten.

7. Groeisectoren

We hebben bewust gekozen voor de groeisectoren 'zorg' en 'creatieve industrie'. Deze keuze is gebaseerd op basis van de SWOT analyse en landelijke trends en ontwikkelingen.

7.1 Uitgangssituatie

De zorgsector is belangrijk voor het welzijn van onze bevolking en speelt een steeds grotere rol in onze economie, met 791 arbeidsplaatsen in 2021. Het ondersteunen en stimuleren van deze sector zorgt ervoor dat onze inwoners toegang hebben en behouden tot lokale zorgdiensten.

Met een vergrijzende bevolking en een krappe arbeidsmarkt is er behoefte aan ruimte voor ondernemers om in te spelen op veranderende zorgvragen. Technologische ontwikkelingen en innovaties spelen een steeds grotere rol in de zorg en dit biedt kansen, omdat Veere over een natuurlijke en gezonde leefomgeving beschikt.

De creatieve industrie bestaat uit professionals die in staat zijn om complexe vraagstukken en maatschappelijke uitdagingen op nieuwe manieren te bekijken, waardoor hoogwaardige innovaties worden ontwikkeld binnen buiten de creatieve sector.

De creatieve sector bestaat uit ondernemers in:

- creatieve zakelijke dienstverlening: productontwerpers, architecten, modeontwerpers, digital designers grafisch vormgevers, fotografen, servicedesigners, app developers, etc.
- media en entertainment: uitgevers, gameontwikkelaars, communicatiespecialisten, etc.
- kunsten en cultureel erfgoed: podiumkunsten, scheppende kunsten, cultureel erfgoed, etc.

7.2 Visie

Door groeisectoren 'zorg' en 'creatieve industrie' verbreden en versterken op duurzame wijze de Veerse economie. De zorgsector zal blijven groeien vanwege vergrijzing en technologische ontwikkelingen, terwijl de creatieve industrie gedreven wordt door nieuwe technologieën en de vraag naar creatieve oplossingen.

7.3 Projecten

C1. In samenwerking met Dockwize en Impuls Zeeland een programma 'Creatieve Innovatie' ontwikkelen

Strategische keuzes: 5 en 9

Dit project heeft tot doel de groei en ontwikkeling van de groeisectoren in de gemeente te stimuleren. Er worden verschillende initiatieven in het programma verwerkt om innovatie te bevorderen en ruimte te bieden aan creatieve ondernemers, ondanks bestaande wet- en regelgeving.

Het project bevat de volgende acties:

- Vormgeven van partnership met Dockwize;
- Aanjagen creatieve innovatie via partnerships met Dockwize en Impuls Zeeland
- Onderzoek naar mogelijkheden om meer ruimte te bieden voor innovatie binnen bestaande wet- en regelgeving en met de komst van de Omgevingswet. Dit in samenwerking met het team Ruimtelijke Ordening.

C2. Accountmanagement van de gemeente benutten om toekomstbestendig ondernemerschap binnen de groeisectoren te stimuleren en te faciliteren

Strategische keuzes: 1, 2 en 9

Dit omvat het bieden van gerichtere ondersteuning, het aanjagen van gunstige zakelijke omstandigheden en het aanjagen van innovatie, zodat ondernemers in staat worden gesteld om succesvol te zijn in een steeds veranderende omgeving.

8. Sector overstijgende economie van Veere

8.1 Dienstverlening aan ondernemers

Uitgangssituatie

Ondernemers ervaren dat de basis niet op orde is. Uit de klankbordsessies met ondernemers en vertegenwoordigers voor dit omgevingsprogramma is naar voren gekomen dat het huidige ondernemingsklimaat in de gemeente nog niet voldoet aan de gewenste standaarden. De ondernemers hebben het gevoel dat ze onvoldoende betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen van de gemeente, terwijl de snelheid en kwaliteit van de dienstverlening met betrekking tot vergunningverlening als ontoereikend wordt ervaren. Deze conclusies worden ondersteund door de resultaten van een enquête onder ruim tweehonderd ondernemers in de gemeente in 2017 en 2022, waaruit slechts 16% van de respondenten aangaf dat de gemeente de juiste prioriteiten stelt in het economisch beleid, in vergelijking met een gemiddelde van 21% in vergelijkbare gebieden. Tevens blijkt uit de enquête dat het ondernemingsklimaat in de gemeente een gemiddelde beoordeling van 5,97/10 krijgt, terwijl dit respectievelijk 6,25/10 is in de vergelijkbare stedelijkheidsklasse en 6,29/10 in Nederland. Deze bevindingen benadrukken de noodzaak van structurele wijzigingen binnen de gemeente om een optimaal ondernemersklimaat te realiseren en de dienstverlening naar een hoger niveau te tillen, waarbij de gemeente Veere als een betrokken en ondersteunende partner fungeert voor haar ondernemers.

Visie

We willen een gemeente zijn die zich aansluit op de behoeften en belangen van de ondernemers in Veere. We geloven dat onze dienstverlening verder gaat dan alleen het vervullen van onze wettelijke verplichtingen; het betekent ook dat we ons dienstbaar opstellen naar ondernemers. De ondernemer staat bij ons centraal, en we streven ernaar om hen op de best mogelijke manier van dienst te zijn. Digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig.

De uitgangspunten voor een goede dienstverlening naar de ondernemers zijn:

- Dienstverlening is van ons allemaal: goede dienstverlening is een mentaliteit en grondhouding van onze medewerkers en moet verankerd zijn in de organisatie.
- Transparant in de afwegingen: met het gemeenschappelijk belang als uitgangspunt en vanuit de grondhouding 'ja, tenzij...' vraagt dit om helderdere redeneringen, rolvastheid, begrijpelijk taalgebruik en managen van verwachtingen.
- Meerwaarde door persoonlijke interactie: de dienstverlening naar ondernemers kenmerkt zich door interactie. Dit leidt tot snellere slimmere beantwoording van de vragen van ondernemers en wordt versterkt door het gebruik van digitale mogelijkheden.
- Huis van de samenleving: de gemeente Veere staat midden in de samenleving. Het gemeentehuis is een plek waar ondernemers terecht kunnen met hun vragen, waarin samen wordt gewerkt aan nieuw beleid en waar plek is voor innovatie en creatie.

Projecten

D1. De basis op orde

Strategische keuze: 6

Het project 'de basis op orde' heeft als doel het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening aan ondernemers. Dit project bevat onder andere het afstemmen van diensten op behoeften, het bieden van transparante informatie, het creëren van laagdrempelige communicatiekanalen, het bevorderen van digitalisering en innovatie, het verminderen van bureaucratie en regeldruk, en het betrekken van stakeholders bij beleidsontwikkeling. Kortom, de basis moet op orde zijn om toekomstgericht te kunnen werken.

Het project bevat de volgende acties:

- Ondernemers benoemen en borgen als een aparte participatie doelgroep;
- Behoeftetepeiling onder ondernemers: waar hebben ondernemers behoefte aan en hoe kan de gemeente ondernemers beter van dienst zijn, zowel on- als offline;
- Het inzetten van een CRM systeem waar vanuit de diverse afdelingen binnen de gemeente de contacten met ondernemers in worden vastgelegd en uitgewerkt;
- De digitale(website/social media) en fysieke entree screenen op toegankelijke, duidelijke en transparante communicatie voor ondernemers en waar nodig verbeteren;
- Verminderen van bureaucratie, regeldruk en black box gevoel (*inzicht in proces, verwachtingsmanagement, communicatie, flexibiliteit waar het kan*);

D2. Aanjagen en faciliteren van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente

Strategische keuze: 6

Het Ondernemersteam heeft een verbindende rol en gidsfunctie m.b.t. het aanjagen en faciliteren van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente. Het team zet zich in om het economisch belang in de juiste verhouding te plaatsen ten opzichte van leefbaarheid en de kwaliteit van de fysieke omgeving, zonder deze te laten overheersen.

Het project bevat de volgende acties:

- Het Ondernemersteam gaat in gesprek met collega's van de gemeente over toegankelijkheid via telefoon, e-mail en fysiek contact om ondernemers effectief en efficiënt van dienst te zijn;
- Het Ondernemersteam gaat in gesprek met ondernemers om kwaliteit van ingediende plannen te verbeteren, zodat er sneller over de inhoud gesproken kan worden;
- Er komen afspraken over de rol en taakverdeling tussen het Ondernemersteam en de ondernemersmanager. Het Ondernemersteam helpt ondernemers met vragen over starten van een bedrijf, bedrijventerreinen, winkelcentra, toerisme, duurzaamheid, personeel maar ook bij vragen over vergunningen, bestemmingsplannen, groeiplannen, bouwen en vestigen. Eén loket, één team voor ondernemers in Veere. In situaties waarbij een onafhankelijke rol wordt gevraagd, kan de hulp in geschakeld worden van de Ondernemersmanager;

8.2 Arbeidsmarkt

Uitgangssituatie

Veere is een economisch gezonde gemeente met een relatief lage werkloosheid van 2,5%. Van de 11.000 inwoners die tot de beroepsbevolking behoren, werken er 6.700 buiten de gemeentegrenzen, terwijl de gemeente 3.600 werkers van buiten de gemeentegrenzen aantrekt. Het pendelsaldo van Veere is dus -3.100, wat typerend is voor een woongemeente.

Het bedrijfsleven in Veere creëert in totaal 9.140 banen. Zeker 30,9% van deze banen worden in 2021 direct gelinkt aan de R&T-sector⁵. De horeca is de grootste banenleverancier, met 172 banen per 1.000 inwoners, wat aanzienlijk hoger is dan het gemiddelde in Zeeland en Nederland. Ook de detailhandel en de land- en tuinbouwsector zijn goed vertegenwoordigd in de gemeente en zorgen voor veel werkgelegenheid.

Visie

Veere bouw aan een veerkrachtige en bloeiende arbeidsmarkt en faciliteert hierbij ondernemers om zich klaar te maken voor de banen van de toekomst. Samenwerking met lokale ondernemers, werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen staat centraal, om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt perfect op elkaar af te stemmen.

Projecten

D3. Pilotprogramma veerkrachtige arbeidsmarkt Veere

Strategische keuzes: 4 en 5

Het is belangrijk om te investeren in ondernemerschap en structurele werkgelegenheid met als doel een veerkrachtige en inclusieve arbeidsmarkt. Ook zetten we in op banen die het hele jaar beschikbaar zijn. Hierdoor kan de afhankelijkheid van seizoensarbeid verminderd worden. Specifiek aandachtspunt in deze pilot zijn de tijdelijke huisvestingsvraagstukken en bindingsproblemen met de omgeving.

Het project bevat de volgende acties:

- Analyse van de lokale arbeidsmarkt en concrete behoefte
- Op basis van de analyse een pilot organiseren in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven rond het stimuleren van goed ondernemerschap (duurzame inzet personeel, vaardigheden werknemers, bevorderen gelijke kansen doelgroepen etc.)
- Aansluiten bij provinciale initiatieven vanuit o.a. Dockwize, Impuls Zeeland en de provinciale regelingen (bv: Zeeland in stroomversnelling) die technologische innovaties stimuleren om druk op de arbeidsmarkt te verminderen. Denk aan het opzetten van pilots als 'Digitaal Doen' in de gemeente.

---

⁵ Banen die indirect zijn gelinkt aan recreatie en toerisme, zoals de hovenier, bouwbedrijven, supermarkt, etc., zitten hier niet bij.

8.3 Duurzaamheid

Uitgangssituatie

De gemeente Veere is een groene gemeente met een aanzienlijk percentage groen en bomen, dat hoger ligt dan het gemiddelde in Nederland en Zeeland. De luchtkwaliteit, bodem-, geur- en geluidsnormen zijn goed, en het stikstofgehalte in de lucht is lager dan in vergelijkingsgebieden. Echter, de afvalstromen zijn nog niet circulair ingericht, waarbij het totaal huishoudelijk afval per inwoner hoger is dan in vergelijkingsgebieden, wat grotendeels te danken is aan de toevoeging van toeristisch afval.

Op het gebied van energietransitie is de gemeente Veere een koploper binnen de provincie, waarbij in 2019 maar liefst 44% van het energieverbruik duurzaam werd opgewekt. Dit is grotendeels te danken aan de groei van windmolens en zonnepanelen. Potentiële verbeterpunten zijn: het benutten van opwek en opslag van energie op eigen terrein, het ontlasten van het netwerk, het aftoppen van het piekverbruik en het gebruik van zelf opgewekte energie.

Visie

Onze visie voor duurzaamheid in de gemeente Veere is het creëren van een duurzame gemeente, waarbij we streven naar een optimale leefomgeving voor zowel het heden als de toekomst. We zetten ons in voor een energietransitie waarbij we in 2030 een CO2-reductie van 49% en in 2050 een reductie van 95% ten opzichte van 1990 willen realiseren, met als uiteindelijk doel een aardgas loze gemeente in 2050. Daarnaast streven we ernaar om in 2050 een klimaatbestendige en water robuuste gemeente te zijn, waarbij we ons aanpassen aan de veranderingen in het klimaat. Ook gaan we actief werken aan een circulaire economie. Dit houdt in dat we grondstoffen en materialen zo efficiënt mogelijk gebruiken en hergebruiken, met als doel het minimaliseren van afval en het sluiten van de materiaalkringloop. Deze visie is geformuleerd in het programma duurzaamheid.

Projecten

Een totaaloverzicht van de projecten is opgenomen in het programma duurzaamheid. In het kader van het programma Economie worden hier twee projecten aan toegevoegd:

D4. Behoeftesonderzoek ondernemers naar klimaatadaptatie en energietransitie

Strategische keuze: 2

Dit project heeft tot doel om de behoeften en uitdagingen van ondernemers in de gemeente Veere met betrekking tot klimaatadaptatie en energietransitie in kaart te brengen. Het project richt zich op het verkrijgen van inzicht in de specifieke behoeften, kennislacunes en ondersteuningsmogelijkheden voor ondernemers op het gebied van duurzaamheid en energie-efficiëntie. De gemeente zal vanuit de teams 'Economie' en 'Duurzaamheid' dit project gaan starten.

Het project bevat de volgende acties:

- We gaan in gesprek met ondernemers in Veere om hun behoeften en ambities op het gebied van klimaatadaptatie en energietransitie te achterhalen. Op basis daarvan ontwikkelen we gerichte (financiële)ondersteuning en beleidsmaatregelen.
- We delen kennis en creëren bewustzijn bij ondernemers over de voordelen van klimaatadaptatie en energietransitie. Via interactieve bijeenkomsten en praktische trainingen geven we concrete handvatten voor duurzame bedrijfsvoering.

- We bieden praktische ondersteuning en werken samen met ondernemersverenigingen, energiecoöperaties en adviesbureaus om ondernemers te begeleiden bij het implementeren van duurzame maatregelen. Samen maken we de transitie naar een energie-efficiënte toekomst. Een voorbeeld hierbij is de pilot afval waarbij een samenwerking tot stand is gekomen met Domburgse ondernemers, ondernemersvereniging, Impuls Zeeland en de gemeente Veere.

D5. Partnerships in 3ST (Speeding up Sustainability Skills in Tourism)

Strategische keuze: 2

Dit project heeft tot doel de duurzaamheid in de toeristische sector van de gemeente Veere te versnellen. Door samen te werken met lokale ondernemers, toeristische organisaties, onderwijsinstellingen en andere belanghebbenden, kan de gemeente Veere de transitie naar een duurzame toeristische bestemming bevorderen, de betrokkenheid binnen het netwerk vergroten en gezamenlijk werken aan het ontwikkelen van duurzame vaardigheden in het toerisme.

Dit project zal de gemeente helpen om haar natuurlijke en culturele erfgoed te behouden, de kwaliteit van toeristische ervaringen te verbeteren en bij te dragen aan een veerkrachtige en duurzame lokale economie.

Het doel is om in Veere de pilot 'afval' te draaien waarbij het ontwikkelen van vaardigheden van alle betrokken stakeholders centraal staat om de transitie naar circulair in 2050 te versnellen. In 2050 is het namelijk de bedoeling dat de Nederlandse economie volledig op herbruikbare grondstoffen draait. In deze circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Vanuit deze pilot wordt samen met minimaal 15 toeristische ondernemers (zoals hotels, restaurants en strandpaviljoens) in de gemeente Veere gekeken hoe we minder grondstoffen kunnen gebruiken en wat er aan grondstoffen wordt gebruikt, ook weer wordt hergebruikt.

Verwacht resultaat pilot gemeente Veere (2024-2026):

- Gezamenlijke probleemanalyse en oplossingsrichtingen afvalopgaven voor (toeristische) ondernemers in Veere zijn in beeld gebracht;
- Vaardigheden om transities op het gebied van afval van minimaal 15 ondernemers in de gemeente Veere zijn vergroot en worden gebruikt;
- Afval transitie/efficiënter gebruik op bedrijfsniveau geïmplementeerd (of wordt binnen 2 jaar na afloop pilot geïmplementeerd) bij minimaal 15 ondernemers in samenwerking met ketenpartijen/relevante stakeholders: preventie (minder afval/verpakkingsmateriaal), minder restafval, betere scheiding, van afval een grondstof maken:
- Vanuit het overall project is kennis beschikbaar voor ondernemers (in toeristische sector en aanverwante sectoren), voor gemeenten en voor ketenpartijen over succes en faalfactoren van implementatie transities op het gebied van afval, water en energie.

Vanuit de gemeente Veere wordt deze pilot ondersteund vanuit economie, toerisme en duurzaamheid/circulair en wordt vanuit de quadruple-helix samengewerkt met Impuls Zeeland, HZ University of Applied Sciences en een expert op het gebied van afval en/of procesbegeleider (nog nader te bepalen).

8.4 Mobiliteit, infrastructuur en bereikbaarheid

Uitgangssituatie

De gemeente Veere kent een eentonig mobiliteitslandschap, waarbij met name autogebruik de boventoon voert. Het wegennet is over het algemeen goed, maar er zijn uitdagingen met betrekking tot verkeersdruk en congestie tijdens piekuren en in toeristische periodes. Het openbaar vervoer is beperkt, met name in de buitengebieden, waardoor de afhankelijkheid van particulier vervoer groot is. Daarnaast wordt het gebruik van duurzame vervoersalternatieven zoals fietsen en elektrische voertuigen nog niet optimaal benut. De digitale bereikbaarheid is door de aanleg van glasvezel goed. Aandachtspunt is het 5G telefonisch bereik. Op dit moment heeft Veere geen actuele mobiliteitsvisie en staat het draagvlak voor toerisme door mobiliteitsuitdagingen onder druk.

Visie

Met innovatieve technologieën en een gevarieerd mobiliteitsaanbod willen we de gemeente Veere verbinden en laten floreren, zodat mensen zich moeiteloos kunnen verplaatsen, bedrijven optimaal bereikbaar zijn en bezoekers via duurzame mobiliteit onze prachtige omgeving kunnen verkennen.

Projecten

D6. Visie op mobiliteit opstellen

Strategische keuzes: 1,3 en 7

Het gemeentelijke verkeers- en vervoersplan, dat in 2017 is vastgesteld, dient geactualiseerd te worden, en de OV-concessies van de gemeente lopen eind 2024 af. Daarom gaan de mobiliteitscollega's in 2024 aan de slag met de ontwikkeling van een nieuwe visie en zoeken we hier aansluiting bij vanuit het programma economie.

Dit project bevat de volgende acties:

- Verbetering van de bereikbaarheid van werklocaties en de toegankelijkheid met inachtneming van flexibel en duurzaam (openbaar) vervoer.
- Inzetten op het oplossen van de knelpunten in de infrastructuur tijdens piekmomenten
- Inzetten op mobiliteitshubs

D7. Antennebeleid ontwikkelen

Strategische keuzes: 1,5 en 7

Met dit project streven we ernaar om een nieuw antennebeleid te ontwikkelen dat de digitale bereikbaarheid binnen de gemeente bevordert.

Mogelijke acties binnen dit project:

- Een grondige analyse van de huidige situatie en trends op het gebied van mobiele communicatie en antennetechnologie.
- Het verzamelen van input en inzichten van relevante stakeholders, waaronder mobiele netwerkoperators, telecomexperts, inwoners en belangengroepen, om een breed gedragen en evenwichtig antennebeleid te kunnen ontwikkelen.
- Het opstellen van duidelijke richtlijnen en criteria voor de plaatsing en het beheer van antennes, met aandacht voor aspecten zoals landschappelijke inpassing, gezondheids- en milieueffecten, technische specificaties en dekking van het mobiele netwerk.
- Het formuleren van heldere voorwaarden en eisen voor de samenwerking tussen de gemeente en mobiele netwerkoperators, om de uitrol van mobiele netwerken te bevorderen en tegelijkertijd de belangen van de gemeente en haar inwoners te beschermen.

- Het communiceren van het nieuwe antennebeleid naar de inwoners en andere belanghebbenden.

8.5 Kennis, innovatie en onderwijs

Uitgangssituatie

De gemeente Veere erkent het belang van kennis, innovatie en onderwijs voor het stimuleren van economische groei en het creëren van een veerkrachtige samenleving. Er zijn verschillende kennisinstellingen en onderwijsvoorzieningen actief in de regio, maar er is behoefte aan verdere versterking en samenwerking tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en de lokale overheid. Ook is er ruimte voor groei en verbetering op het gebied van innovatie, met name op het vlak van duurzaamheid en digitalisering.

Visie

Veere bouwt aan een slimme toekomst. We investeren in talent en stimuleren innovatie waarmee we de lokale economie versterken. Door samen te werken met onderwijs en bedrijven creëren we een omgeving waar kennis en creativiteit samenkomen.

Projecten

D8. Bevorderen van innovatie en ondernemerschap door middel van kennissessies

Strategische keuzes: 3,5 en 6

De gemeente zet in op innovatie en ondernemerschap om een gunstig ecosysteem te creëren, waarbij de nadruk ligt op het stimuleren van innovatie, het investeren in talent en het faciliteren van samenwerking. Het project draagt bij aan de economische ontwikkeling, werkgelegenheid en concurrentiepositie van de gemeente en de regio door een vruchtbare voedingsbodem te creëren voor innovatie en ondernemerschap.

Dit project bevat de volgende acties:

- Er komt een agenda waarin kennissessies voor ondernemers van Veere worden vastgelegd. De kennissessies worden o.a. georganiseerd vanuit verschillende kennispartners van de gemeente.
- Aansluiten bij provinciale initiatieven vanuit o.a. Dockwize, Impuls Zeeland en de provinciale regelingen (bv: Zeeland in stroomversnelling) waarbij innovatie en talent ontwikkeling centraal staan.

D9. Ondersteunen en faciliteren van het opzetten van Bedrijven Investerings Zones (BIZ)

Strategische keuzes: 1 en 6

Samenwerking is van groot belang om de aantrekkelijkheid en het economisch functioneren in de gemeente Veere te versterken. Een BIZ is een afgebakend gebied (zoals een dorpskern, centrum of bedrijventerrein) waarin ondernemers en vastgoedeigenaren samen investeren. Door de BIZ-investeringen worden de gebieden aantrekkelijker, zichtbaarder (offline en online), netter en veiliger voor publiek en ondernemers. Een BIZ draagt ook bij aan een betere organisatie van ondernemers. De gemeente faciliteert de BIZ-organisatie door de bijdrage aan de BIZ te innen en controleert de gang van zaken.

Dit project bevat de volgende actie: Ondersteunen en faciliteren van initiatieven voor het opzetten van BIZ in de gemeente Veere

8.6 Regionale samenwerking

Uitgangssituatie

Zeeland heeft een sterke economische structuur en infrastructuur opgebouwd, met nadruk op sectoren als toerisme, energie, voedsel en havens. De economische ontwikkeling is bij uitstek een gezamenlijke uitdaging en heeft raakvlakken met verschillende andere thema's zoals arbeidsmarkt en participatie en wonen en voorzieningen. Veere is onderdeel van het overleg Zeeuwse Overheden dat is opgesplitst in verschillende thema's.

Toerisme is op dit moment onderdeel van het thema overleg economie & toerisme. Ambtelijk en bestuurlijk wordt deze koppeling als lastig ervaren. Toeristisch beleid is namelijk allang niet meer alleen economisch.

Visie

Onze visie op regionale samenwerking is eenvoudig maar krachtig: samen sterker groeien. Daarom onderschrijven wij van harte de regionale strategische samenwerkingsagenda waar we in gezamenlijkheid werken aan:

- economische structuur en vestigingsklimaat;
- innovatie in het mkb;
- uitvoeringskracht economisch beleid;
- toekomstbestendig toerisme.

Projecten

D10. Toerisme binnen het thema-overleg EV&T effectiever inrichten

Strategische keuzes: 1 en 3

Het doel is om de samenwerking en afstemming omtrent toerisme binnen het thema-overleg EV&T te optimaliseren, waarbij zowel bestuurders als de sector gezamenlijk werken aan de Zeeuwse ambities en strategische ontwikkelingen op het gebied van toerisme.

Dit project bevat de volgende acties:

- Het organiseren van thema-overleggen over toerisme binnen het thema-overleg EV&T,
- Het organiseren van twee reguliere thema-overleggen over toerisme binnen EV&T per jaar,
- Het jaarlijks organiseren van twee informele bestuurlijke toerisme bijeenkomsten, onder de "OZO-vlag"
- Het evalueren van de werkvorm aan het einde van het jaar om te beoordelen of de aanpassingen het gewenste resultaat hebben opgeleverd, met speciale aandacht voor de frequentie van de overleggen (vier per jaar, waarvan twee informeel).

D11. Aanjagen economisch overleg binnen de provincie Zeeland

Strategische keuzes: 1 en 3

Op dit moment is er alleen sprake van een 2 jaarlijks provinciaal accountmanager bedrijven overleg op het gebied van economie. In dit overleg staat het bedrijventerreinen programma op de agenda. Er is verder geen ruimte voor andere overlegpunten zoals stroomversnelling Zeeland (subsidieregeling), detailhandel en of horeca. Ook worden er geen strategische economische zaken besproken die voor gemeenten in Zeeland relevant zijn (bv ontwikkelingen rondom volraken stroomnet). Wij hopen een alliantie te kunnen vormen met een aantal collega adviseurs Economie om zo het provinciaal economie overleg vorm te geven en inhoud te geven.

8.7 Landschap en natuur

Uitgangssituatie

Het hoofddoel uit de Omgevingsvisie 2047 van de gemeente is dat de we een bijdrage leveren aan een leefomgeving die aantrekkelijk, vitaal en gezond is. Het gaat in de omgevingsvisie in de eerste plaats om de fysieke omgeving. Denk aan het woonklimaat, de aanwezigheid van voorzieningen en de kwaliteit van natuur, groen en water. Voor de leefomgeving die de gemeente wil creëren speelt het landschap en de natuur een essentiële rol. Zo herbergt de gemeente o.a. de Manteling en het Veerse Meer die deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden vormen belangrijke habitats voor diverse planten- en diersoorten. Het is van groot belang om deze natuurgebieden en het waardevolle groen in de kernen te beschermen en te behouden, zodat ze kunnen gedijen en bijdragen aan de biodiversiteit en de esthetische waarde van het landschap in Veere.

Visie

Koesteren, beschermen en verbinden: de visie van Veere voor een harmonieuze balans tussen mens en natuur. Duurzaam beheer, biodiversiteit en bewustzijn bevorderen. Een prachtig landschap behouden voor nu en de toekomst.

Projecten

Deze projecten zijn reeds ondergebracht bij de andere sectoren en worden hier verder niet specifiek benoemd.

8.8 Voorzieningen

Uitgangssituatie

Veere bruijt! Onze gemeente heeft veel meer winkel- en cultuuraanbod dan vergelijkbare gemeente van deze grootte. Ook kan er door het toerisme volop gebruik worden gemaakt van recreatievoorzieningen zoals zwembaden, speelterreinen, wandelpaden, fietspaden en ruiterspaden.

De gemeente Veere heeft veel maatschappelijke voorzieningen. Door middel van multifunctionele accommodaties (MFA) worden zwembaden, schoolgebouwen, dorpshuizen en sport- en gymzalen onder één dak gebracht. Deze MFA's fungeren als ontmoetingsplaatsen voor alle inwoners, ongeacht leeftijd of interesse, waardoor de verbinding en leefbaarheid in de kernen versterkt worden.

Visie

Het verbeteren en uitbreiden van bestaande en nieuwe voorzieningen om te voldoen aan de veranderende behoeften van de gemeenschap. We streven naar hoogwaardige en toegankelijke voorzieningen op het gebied van gezondheidszorg, huisvesting, onderwijs, veiligheid, cultuur, sport en recreatie. Samen bouwen we aan een gemeente waar iedereen kan leven, leren en genieten, met speciale aandacht voor de toegankelijkheid voor specifieke groepen.

Projecten

Deze projecten zijn reeds ondergebracht bij de andere sectoren en worden hier verder niet specifiek benoemd. Voornamelijk in de kernenvisie voor de gemeente Veere (project C1) zal er een plan worden geformuleerd om de voorzieningen in de gemeente verder te optimaliseren.

9. Uitvoeringsprogramma

In dit hoofdstuk komen de uit te voeren projecten per sector aan bod, vervolgens wordt ingegaan op de coördinatie van dit economische omgevingsprogramma. De financiën per project worden ondergebracht in de diverse programma's en van daaruit ook vertaald naar de meerjarenbegroting van de gemeente.

9.1 Agenda

A. Horeca en Detailhandel	Nieuw	Bestaand	Start Actie	Gereed	Budget
A1. Aansluiting zoeken bij de integrale aanpak vanuit de Omgevingsvisie	✓		2024	2025	Programma economie
B. Bouw, Techniek & Dienstverlening	Nieuw	Bestaand	Start Actie	Gereed	Budget
B1. Bedrijventerreinenprogramma gemeente Veere actualiseren	✓		2023	2024	Programma economie
C. Groeisectoren	Nieuw	Bestaand	Start Actie	Gereed	Budget
C1. Programma Creatieve Innovatie	✓		2024	doorlopend	Programma economie
C2. Accountmanagement benutten om toekomstig ondernemerschap te stimuleren en faciliteren	✓		2024	doorlopend	Programma economie
D. Sector overstijgende economie van Veere	Nieuw	Bestaand	Start Actie	Gereed	Budget
D1. De basis op orde	✓		2023	doorlopend	Aansluiten bij dienstverlening gemeente Veere/Programma economie
D2. Aanjagen & faciliteren van de samenwerking tussen ondernemers en het Ondernemersteam	✓		2023	doorlopend	Programma economie
D3. Pilotprogramma veerkrachtige arbeidsmarkt Veere ontwikkelen	✓		2026	2026	Programma economie
D4. Behoeftonderzoek ondernemers naar klimaatadaptatie en energietransitie	✓		2023	2024	Programma economie
D5. Partnerships in 3ST (Speeding up Sustainability Skills in Tourism)	✓		2024	2027	Programma economie/programma

					duurzaamheid/programma toerisme
D6. Mobiliteitsplan ontwikkelen	✓		2024	2025	Programma mobiliteit
D7. Antennebeleid ontwikkelen	✓		2025	2025	Programma economie
D8. Agenda voor kennissessies	✓		2024	doorlopend	Programma economie
D9. Ondersteunen BIZ in de gemeente Veere	✓		2023	doorlopend	Programma economie
D10. Toerisme binnen het thema-overleg EV&T effectiever inrichten	✓		2023	2024	Programma economie
D11. Aanjagen economisch overleg binnen de provincie Zeeland	✓		2023	2024	Programma economie

9.2 Coördinatie

Een effectieve coördinatie is van essentieel belang voor het succesvol implementeren van dit programma Economie Veere 2024-2027. Coördinatie omvat het nauw samenwerken en afstemmen van verschillende betrokken partijen, zowel binnen als buiten de gemeente, om de doelstellingen van het economisch beleid te bereiken.

Er wordt een interne klankbordgroep samengesteld om de progressie in de projecten te monitoren en om te zorgen dat de vastgestelde visie zoveel mogelijk wordt nageleefd.

Voor de externe coördinatie zal er nog een externe klankbordgroep worden samengesteld, die bij de jaarlijkse revisie van het omgevingsprogramma economie bij elkaar komt om te evalueren. Het Ondernemersteam is verantwoordelijk dat deze jaarlijkse revisie met de externe klankbordgroep plaatsvindt.